

Medijski tehničari – nositelji projekata za mlade

Ljiljana Ile* i Romina Fic **

* Graditeljska škola Čakovec, Croatia, ** Graditeljska škola Čakovec, Croatia

* ljiljana.ille@gmail.com, ** romina.heda@gmail.com

Sažetak – Digitalne kompetencije ključne su za razvoj modernog društva i osnovna je zadaća nastavnika informatike osposobiti učenike za pravilno korištenje ICT tehnologije. Kada je riječ o srednjoškolskim učenicima koji se školuju u obrazovnim programima koji pretpostavljaju svakodnevno korištenje takve tehnologije, kompetencije moraju biti kudikamo šire. U Graditeljskoj školi Čakovec svake se godine provodi nekoliko projekata u kojima učenici, budući medijski tehničari osmišljavaju i realiziraju sve projektne aktivnosti, čime dokazuju sposobnost praktične primjene usvojenih teoretskih znanja. Ove su školske godine provedena dva projekta; *Animirani odmor* te *Mi, srednjoškolci*. Učenici su osmislili projekte i realizirali sve planirane aktivnosti u suradnji sa svojim školskim kolegama, vršnjacima iz drugih škola te svojim nastavnicima. To je podrazumijevalo razradu projektne ideje, izradu najave i promocije projekta te komunikaciju s medijima i suradnicima, izradu radijskih emisija, provođenje radionica o uporabi multimedijske tehnologije s vršnjacima iz drugih škola, raspisivanje i provođenje natječaja za učenike u više kategorija te na kraju izradu kataloga svih radova nastalih u projektu, kao i snimanje te montažu video priloga o projektu. Osim praktične primjene stečenih znanja i poznavanja tehnologije, provedenim projektima učenici su pokazali i veliku umješnost u stvaranju novih sadržaja što pak predstavlja najvišu razinu ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda.

Ključne riječi - digitalne kompetencije; ICT tehnologije; srednjoškolski učenici; projekti; *Animirani odmor*; *Mi, srednjoškolci*; praktična primjena znanja; stvaranje novih sadržaja

I. UVOD

Suvremenom društvu nezamisliv je život bez tehnologije i djeca već u ranoj životnoj dobi dolaze u kontakte s njom te stječu kompetencije koje će kasnije proširivati u svom formalnom obrazovanju, ali i tijekom cijelog života. Uporaba digitalne tehnologije (izrada grafičkih i audiovizualnih sadržaja za različite platforme, prezentacija), naprosto je nužna, ne samo u nastavi informatike, nego i u drugim obrazovnim predmetima. Svaki novi stupanj obrazovanja donosi veće zahtjeve u poznavanju i korištenju tehnologije, a kada je riječ o budućim medijskim stručnjacima, izvrsno poznavanje i svakodnevna uporaba tehnologije podrazumijeva se samo po sebi. To znači da svaki korisnik može biti proizvođač sadržaja, ako ima određenu medijsku pismenost i vještine za korištenje digitalne tehnologije i novih medija [1]. Učenici Graditeljske škole Čakovec u programu *Medijski tehničar*, uz već spomenuta teoretska znanja i vještine vezane uz oblikovanje multimedijskih sadržaja, stječu i praktična znanja potrebna za planiranje i realizaciju

projekata. Usvojena znanja i vještine učenici vrlo rijetko pokazuju izvan učionice čime ostaju prikraćeni za realno iskustvo, kao i povratnu informaciju o svome radu od osoba izvan školskog sustava. Isto tako učenici u svojim učionicama ne mogu realizirati sve faze projekta u punom obimu jer su ograničeni vremenom, resursima i ostvarivanjem nastavnih ishoda pojedinih nastavnih sadržaja. Ipak, stječu osnovne kompetencije potrebne za uspješnu realizaciju nekog projektnog zadatka, odnosno usvajaju vještine dobre pripreme i kvalitetne organizacije u provedbi aktivnosti, navike vođenja projektne dokumentacije i njezinog arhiviranja, nauče poštivati zadane rokove, raditi u timu te suvereno i demokratski komunicirati međusobno, ali i s drugim sudionicima pojedinog projekta. Dakako, da je uloga nastavnika u ovom procesu nemjerljiva, ali, da bi učenici izgradili svoje samopouzdanje te stekli iskustvo pisanja, vođenja i realizacije projekata, nastavnik ih mora potaknuti da stečene vještine i znanja primijene na konkretnim zadacima i pritom im biti potpora u cijelom tom procesu. To bi značilo da učeniku ne treba nastavnik predavač, već nastavnik mentor, suradnik i organizator [2]. Budući da na redovnoj nastavi ne mogu ostvariti sve ranije spomenuto, učenici projekte realiziraju u okviru izvannastavnih aktivnosti, posebice u okviru *Medijske sekcije* koja već dugi niz godina djeluje u Graditeljskoj školi Čakovec. Od početka školske godine 2022./2023. realizirana su dva projekta; *Animirani odmor* i *Mi, srednjoškolci*, o čemu će biti riječi u nastavku, a do kraja školske godine u planu je realizacija još dvaju projekata.

II. PRIPREMNA FAZA PROJEKTA

Prije nego što se uopće krene u pripremnu fazu pojedinog projekta učenici moraju odlučiti o tematici projekta, odnosno što će biti tematska okosnica projekta, a najčešće je riječ o obilježavanju neke značajne obljetnice ili nekog poznatog događaja, kao npr. obilježavanje Svjetskog dana animacije ili Međunarodnog dana srednjoškolaca. Naravno, na izbor teme utječu njihove sklonosti i interesi, kao i neka izravna povezanost s temom.

Nakon što je uspješno odabrana tema kojom će se u projektu baviti, učenici kreću u pripremnu fazu projekta, odnosno u planiranje projektne aktivnosti (Slika 1) i svih ostalih segmenata koji su nužni za realizaciju projekta u cijelosti. Najprije promišljaju o projektne aktivnostima koje bi u okviru projekta željeli realizirati i pritom moraju voditi računa o mogućnosti realizacije pojedinih aktivnosti s obzirom na vremenske, prostorne, financijske, tehnološke i ljudske resurse. Neke aktivnosti, zbog spomenutih razloga, u datim uvjetima neće biti izvedive pa ih moraju izostaviti i osmisliti neke druge aktivnosti čija je realizacija moguća. Već u ovom početnom stadiju

pripremne faze do izražaja dolaze učeničke sposobnosti promišljanja i planiranja, ali i njihova snalažljivost i kreativnost.

<p>Pripremna faza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izrada tablice aktivnosti • Dogovor suradnje: <ul style="list-style-type: none"> o Nastavnici i učenici škole o Dječji vrtić Pčelice, Ivanovec; OŠ Ivanovec; ŠAF Čakovec, Radio 1 Čakovec o Sponzori: • Pisanje Opisa projekta • Izrada prezentacije i prezentacija projekta ravnatelju (termin, aktivnosti, troškovi) • Raspisivanje natječaja „Animirani odmor“ - izrada plakata: <ul style="list-style-type: none"> Natječaj u tri kategorije <ul style="list-style-type: none"> o Animacija (u trajanju do 3 minute) o Ilustracija (A4 format) o Tekstualni radovi (poezija, proza) • Izrada Operativnog plana • Izrada najavnog plakata • Najava na web stranici škole i fejs stranici škole • Snimanje radijske emisije Veliki odmor • Izrada Nagradnog kupona - oslobođenje od odgovaranja • Prikupljanje učeničkih radova • Ocjenjivanje i biranje radova • Printanje tekstova i ilustracija • Obrada i montaža animiranih formi za objavljivanje i reproduciranje • Uređenje prostora u utorak, 26.10. • Objesiti na oglasnoj ploči u zbornici popis učenika koji nisu taj dan na nastavi i obavijestiti pojedinačno razrednike (Učenik sudjeluje u provedbi školskog projekta „Animirani odmor“) 	
<p>Provedba projekta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Program: Predavanje, izložba, Radionice animacije, Online projekcija i analiza filma i proglašenje i objava najboljih radova. - Snimanje TV reportaže - Fotografiranje 	
<p>Završna faza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vraćanje prostora u prvobitno stanje - Pisanje teksta za medije + odabir fotografija - Montaža reportaže (video) - Izrada Kataloga radova - Izrada zahvalnica - Arhiviranje i Razvijanje fotografije za godišnju produkciju - Pisanje projektnog izvješća 	<p>PRODUKTI:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Radijska emisija Veliki odmor - Radovi s natječaja – video - Radovi s radionica - video - TV reportaža - Fotokolaž - Katalog

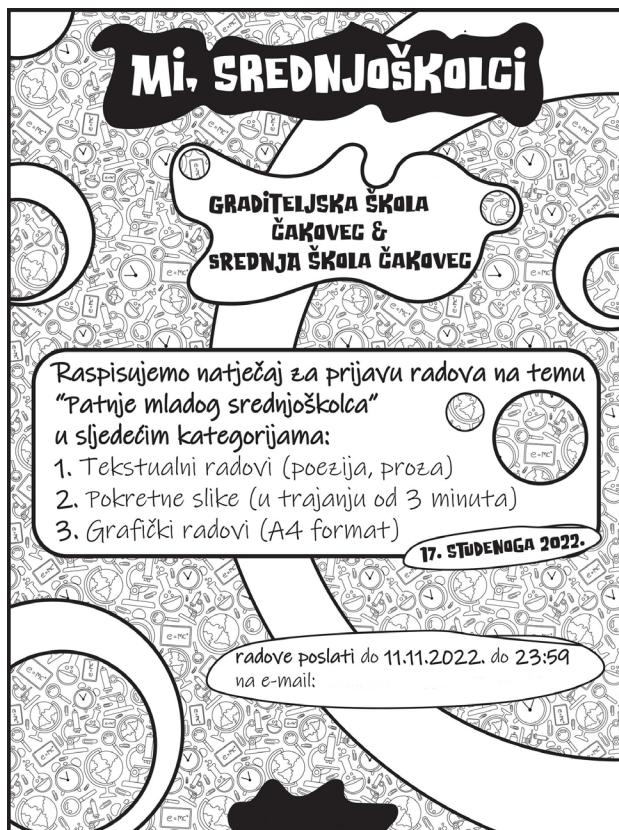
Slika 1. Projektne aktivnosti i zaduženja

Učenici zatim pišu opis projekta u kojemu precizno i jasno opisuju projekt i njegove ciljeve te izrađuju vremenik i troškovnik projektnih aktivnosti, a koje će onda predstaviti ravnatelju koji je odgovorna osoba za sva kulturna i javna događanja u školi. Korak koji slijedi od učenika zahtijeva umješnost pregovaranja i dogovaranja jer moraju dogovoriti potencijalne suradnje s kolegama koji su uključeni u planiranje projekta, ali i drugim sudionicima projekta s kojima ostvaruju suradnju u pojedinim segmentima (nastavnici, drugi učenici, suradnici iz drugih odgojno-obrazovnih ustanova, sponzori). U ovoj fazi vrlo su važne i učeničke komunikacijske vještine jer moraju znati predstaviti svoje ideje, ali i zagovarati projekt. Ipak, bez obzira na njihovu komunikativnost i pregovaračke vještine, nastavnička potpora ovdje nikako ne smije izostati, posebice u komunikaciji s ravnateljem, nastavnicima i vanjskim suradnicima na projektu.

Nakon što je projekt predstavljen svim relevantnim subjektima, kreće se u konkretizaciju pojedinih aktivnosti; izrađuje se Operativni plan projekta te najavni plakat i brošura koji se objavljuju na mrežnim stranicama te na Facebook stranici škole, kao i na drugima informacijskim punktovima škole.

Vrlo je važno da konkretne informacije dobiju svi sudionici projekta, i učenici i nastavnici, odnosno ostali sudionici. Učenici raspisuju i nagradne natječaje u različitim kategorijama (Slika 2), ovisno o kojem je projektu riječ, u kojima obavezno navode uvjete natječaja te podatke o načinu i roku dostave radova. U provedenim

projektima kategorije natječaja bile su različite za svaki pojedini projekt, od animacije (u trajanju do 3 minute), ilustracije na zadanu temu pa do tekstualnih radova (u prozi ili stihu) te pokretnih slika (u trajanju do 3 minute). Važno je dogovoriti se i imenovati učenika/e koji će biti zaduženi/i za provođenje natječaja, od njegovog raspisivanja pa sve do prikupljanja učeničkih radova pristiglih na natječaj po pojedinim kategorijama te obrade i montaže uradaka za prikazivanje. Radovi se pregledavaju, kategoriziraju i ocjenjuju od strane povjerenstava koja su oformljena za svaku pojedinu kategoriju, a čine ih učenici i nastavnici. Svi radovi pristigli na natječaj izlažu se na tematskoj izložbi, a najbolji po kategorijama posebno su istaknuti. Radove pristigle na natječaj potrebno je pripremiti za izlaganje, što znači otisnuti ih (grafički i tekstualni radovi), odnosno obraditi ih i montirati u formi za objavljivanje i reproduciranje (animirane i video forme).

Slika 2. Plakat za nagradni natječaj

Vrlo često je to opsežan posao i iziskuje velik angažman učenika pa se u njega uključuje više učenika. Isto tako svi sudionici moraju se prethodno prijaviti za sudjelovanje u nekoj od ponuđenih aktivnosti, tako da učenici unaprijed mogu pripremiti potrebne resurse za realizaciju aktivnosti. Učenici u ovoj fazi pripremaju i radio emisiju „Veliki odmor“ koja se emitira na projektni dan i u kojoj se iznose neke činjenice vezane uz tematiku projekta i projektne aktivnosti.

III. FAZA PROVEDBE PROJEKTA

Faza provedbe projekta najvažnija je jer se sve planirane aktivnosti moraju realizirati u zadanom vremenu

i na zadovoljavajući način pa iziskuje izuzetno dobru pripremljenost i fleksibilnost.

Osim ranije spomenute izložbe, učenici pripremaju i organiziraju prostore za odvijanje pojedinih aktivnosti, vodeći računa o redovnoj nastavi koja se odvija u to vrijeme. Učenici su se unaprijed rasporedili u timove i svatko radi svoju aktivnost, a u prigodni program ili primjerice online analizu filma uključuju se svi.

A. Animirani odmor

Povodom Svjetskog dana animacije 28. listopada realiziran je školski projekt Animirani odmor [3], a aktivnosti su se odvijale tijekom čitavog dana. Započelo se ujutro odlaskom učenika prvog razreda u prostore čakovečke Škole animiranog filma (ŠAF) gdje ih je dočekala voditeljica i upoznala s tehnikama izrade animiranog filma. To su učenici koji nisu izravno uključeni u projekt, ali će to raditi u godinama koje slijede pa su im ovakva iskustva dragocjena i korisna. Slijedila je radionica animacije (Slika 3) s djecom predškolske dobi iz DV Ivanovec. Radionici je prethodilo čitanje s „Pčelicama” koje su proveli školska knjižnica i školska čitalačka skupina, a tema i motivi koje su obradili poslužili su kao osnova za radionicu animacije. Važno je naglasiti da su radionice učenici osmislili i realizirali potpuno samostalno, uz pokoju sugestiju nastavnika. U tim radionicama učenici su primijenili nekoliko tehnika stop motion animacije: objekti, ljudi (piksilacija), glina te kolaž. Radili su po skupinama, ovisno o tome kojom su se vrstom animacije bavili i pritom su usmjeravali predškolsku djecu, tj. davali im upute što i kako moraju u kojem trenutku raditi.

Slika 3. Radionica animacije

U oblikovanju gline u radionicu se uključilo nekoliko učenika iz programa Dizajner keramike koji se također školuju u Graditeljskoj školi. Rezultati radionica bit će kratke animirane forme. Učenici zaduženi za fotografiranje i snimanje sve su bilježili za potrebe dokumentiranja i izrade TV reportaže.

Radionica animacije ponovljena je i u popodnevnom satima, ali s drugim učenicima i drugim sudionicima, odnosno učenicima predmetne nastave OŠ Ivanovec. U vremenu između radionica animacije učenici su se putem Zoom-a povezali s učenicima Prirodoslovno-grafičke škole Zadar i zajednički pogledali animirani film „Moj život kao Tikvica“ te ga analizirali, stručno vođeni od strane nastavnika iz obiju škola. Projektne aktivnosti završile su u večernjim satima proglašenjem najboljih

radova u pojedinim kategorijama natječaja i dodjelom prigodnih nagrada učenicima. Dokumentirani su svi događaji na temelju kojih će se u završnoj fazi izraditi TV reportaža te izvještaj za lokalne i regionalne medije.

B. Mi, srednjoškolci

Projekt Mi, srednjoškolci [4] realiziran je 17. studenoga, povodom Međunarodnog dana srednjoškolaca. U ovom projektu provedene su brojne aktivnosti u koje je uključen i veći broj učenika Graditeljske škole Čakovec te susjedne Srednje škole Čakovec pa je organizacija bila zahtjevnija i dugotrajnija. Ideja ovog projekta bila je isticanje učeničkih interesa i sklonosti kroz prezentaciju stečenih znanja i vještina u okviru formalnog srednjoškolskog obrazovanja. Tako su učenici iz različitih obrazovnih programa prezentirali vještine svog budućeg zanimanja; Medijski tehničari prezentirali su vještine fotografiranja i animiranja kroz radionicu animacije (snimanje ispred zelenog platna i montiranje na odabranu pozadinu), Dizajneri keramike prezentirali su rad na lončarskom kolu, Medicinske sestre i tehničari iz Srednje škole Čakovec svim prisutnima demonstrirali su osnove prve pomoći, dok su Fizioterapeutske tehničari izveli nekoliko vježbi za rasterećenje leđnih mišića. Učenici su za sudionike radionica i posjetitelje predvidjeli i nadmetanja u nekoliko sportskih aktivnosti poput šaha i stolnog tenisa, kao i odmjeravanje snaga u pub kvizu. I ovaj projekt završio je kratkim programom s nekoliko glazbenih točki te proglašenjem najboljih radova po kategorijama (Slika 4).

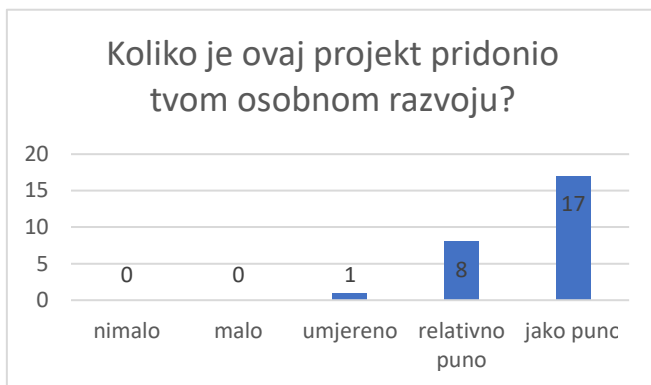
Slika 4. Nagrađeni učenički plakat

Snimljeni su svi događaji od kojih je montirana TV reportaža te izrađen katalog.

IV. ZAVRŠNA FAZA PROJEKTA

U završnoj fazi projekta svi prostori u kojima su se odvijale aktivnosti moraju se vratiti u prvobitno stanje. Po povratku u učionicu učenici pišu tekst o projektu, rezultatima projekta i provedenim aktivnostima koji se potom objavljuje na mrežnoj i Facebook stranici Škole,

kao i u lokalnim i regionalnim portalima i glasilima. Učenici izrađuju katalog radova i grafički ga oblikuju, montiraju video reportažu od snimljenih materijala te izrađuju zahvalnice za suradnike u projektnim aktivnostima. Analizira se projekt u cijelosti te se provodi evaluacija projekta.

Slika 5. Pitanje iz upitnika za samoevaluaciju učenika u projektu „Mi, srednjoškolci“

Svi materijali nastali u projektu arhiviraju se, a na samom kraju piše se projektno izvješće koje se također pohranjuje.

IV. ZAKLJUČAK

Kroz rad u projektima učenici stječu nove kompetencije ili proširuju postojeće, uče raditi u timu, poštovati tuđe ideje i stajališta, educiraju svoje vršnjake o načinima korištenja digitalne tehnologije te usvajaju strategije pregovaranja. Osim stečenih spoznaja i iskustava rezultat projekata su i produkti u kojima učenici pokazuju kako usvojena znanja primijeniti za stvaranje novih sadržaja.

Ipak, najvažnija stvar u cijelom procesu je što učenici imaju priliku samoevaluirati svoj kompetencije i rad jer na taj način dobivaju informaciju o svojim sposobnostima i prijeko potrebno samopouzdanje koje će biti pokretač za njihove daljnje aktivnosti.

LITERATURA

- [1] Zgrabljic Rotar, N. 2011. "Digitalno doba - Masovni mediji i digitalna kultura", Sveučilište u Zadru i Naklada medijska istraživanja d.o.o., str.48-49.
- [2] Matijević, Milan. 2008. Projektno učenje i nastava. Znamen: Nastavnički suputnik 2008./09., str. 188-205.
- [3] *Animirani odmor 2021.* Dostupno na: https://online.fliphtml5.com/ywhsn/znwz/?fbclid=IwAR2HH757PC2Frt39_2JblwUKVioHbPerIK5lysyCThL3drbOM3QqpMe8Hg#p=1 (6.2.2023.)
- [4] Mi, srednjoškolci 2021.:Dostupno na: <https://online.fliphtml5.com/ywhsn/poem/#p=1> (6.2.2023.)